

**Қазақ әдебиеті пәні бойынша Ұлттық бірыңғай тестілеуге арналған
тест спецификациясы**

Тест мақсаты: Жоғары оқу орындарына қабылдау мақсатында түсушілердің дайындық деңгейлерін анықтау.

Тест міндеті: Жоғары оқу орындарында білім алуды жалғастыру үшін қазақ әдебиетінен білімді меңгеру деңгейін бағалау.

Тест мазмұны:

	Бөлім	№	Тақырыптар
01	Ежелгі дәуір әдебиеті	01	Алып Ер Тұңға", Орхон-Енисей ескерткіштері, «Күлтегін» жыры, Қорқыт «Байбөрі баласы Бамсы-Байрақ туралы жыр», Қорқыттың нақыл сөздері, Ахмет Йассауи «Даналық кітабы», Ж. Баласағұн «Құтты білік», Әл Фараби "Қашықтасың туған жер", "Тіршілікте құрыштай бол төзімді"
02	Халық ауыз әдебиеті	02	"Керкұла атты Кендебай" ертегісі, "Аяз би" ертегісі,
		03	"Қобыланды батыр" жыры, "Қыз Жібек" жыры
		04	Майқы би мен Мөңке бидің шешендік сөздері, Әнет баба «Не арсыз. Не ғайып. Не даусыз», Төле би «Ердің бақыты – әйел», Әйтеке би «Қасқакөл дауы», Қазыбек би «Кім жақын? Не қымбат? Не қиын?», Сырым Датұлы «Балаби мен Сырым»
03	Жыраулар поэзиясы	05	Асан қайғы "Асан қайғының жерге айтқан сыны", Жиёмбет жырау «Еңсегей бойлы Ер Есім», Қазтуған жырау «Қазтуғанның қонысымен қоштасуы», Ақтамберді жырау «Күлдір-күлдір кісінетіп», «Балаларыма өсиет»
		06	Шалкиіз жырау «Би Темірге бірінші толғауы» Доспамбет жырау "Қоғалы көлдер, қом сулар", "Айналайын, Ақ Жайық", Бұқар жырау «Тілек», «Әй, Абылай, Абылай», «Асқар таудың өлгені»
		07	Ш. Қанайұлы «Зар Заман», С. Аронұлы «Сүйінбай мен Қатағанның айтысы», М. Мөңкеұлы «Үш қиян», «Сарыарқа», Нысанбай жырау «Кенесары-Наурызбай», Дулат Бабатайұлы "О,Ақтан жас, Ақтан жас"
04	XIX ғасыр әдебиеті	08	М. Өтемісұлы «Махамбеттің Баймағамбетке айтқаны», «Мен, мен, мен едім», «Бағаналы терек»
		09	Ш.Уәлиханов «Ыстықкөл күнделігі», С. Торайғыров "Шығамын тірі болсам адам болып", "Шәкірт ойы"
		10	Ы.Алтынсарин «Атымтай жомарт», «Қыпшақ Сейітқұл», «Дүние қалай етсең табылады»
		11	А.Құнанбаев «Сегіз аяқ», «Өлең – сөздің патшасы, сөз сарасы», «Көңілім қайтты достан да, дұшпаннан да», «Сабырсыз, арсыз, еріншек», «Қалың елім, қазағым, қайран жұртым», «Болыс болдым, мінеки», «Лай суға май бітпес қой өткенге» өлеңдері, «Ескендір» поэмасы, "Мен жазбаймын өленді ермек үшін", "Ғылым таппай мақтанба" өлеңдері
		12	А. Құнанбаев қара сөздері: "Бірінші сөз", "Жетінші сөз", "Отыз бірінші сөз", «Он жетінші сөзі», «Отыз екінші сөзі», «Отыз үшінші сөзі»
05	XX ғасырдың I жартысындағы әдебиет	13	С. Сейфуллин «Сыр сандық», А. Байтұрсынұлы "Егіннің бастары", "Адамдық диқаншысы", Ж. Жабаев «Зілді бұйрық»
		14	Ш. Құдайбердіұлы «Еңлік-Кебек» дастаны, «Жастарға», Ж. Аймауытов «Ақбілек», Қ. Аманжолов «Өзім туралы»
		15	І. Жансүгіров «Құлагер», Б. Майлин «Шұғаның белгісі»
		16	М. Жұмабаев «Батыр Баян», М. Дулатов «Бақытсыз Жамал», Ғ.Мүсірепов «Ұлпан»
06	XX ғасырдың II жартысындағы әдебиет	17	Т. Айбергенов «Сағыныш», Б. Сокпақбаев "Менің атым - Қожа"
		18	Т. Ахтанов «Күй аңыз», Т. Молдағалиев «Бауырлар», М. Мақатаев «Аққулар ұйықтағанда»
		19	М. Әуезов «Көксерек», С. Сарғасқаев «Тәмпіш қара», М.Шаханов «Нарынкүм зауалы»
		20	С. Мұратбеков "Жусан иісі", О. Бөкей "Тортай мінер ақбоз ат", Б.Момышұлы «Ұшқан ұя», Д. Исабеков «Әпке» драмасы

		21	М. Әуезов «Абай жолы» роман-эпопеясы, І. Есенберлин «Қаһар» Ә. Кекілбаев «Аңыздың ақыры»
		22	М. Мағауин «Шақан-шері», Қ. Қайсенов «Жау тылындағы бала» Қ. Жұмаділов «Тағдыр», Ш. Айтматов «Алғашқы ұстаз»
07	Қазіргі заман әдебиеті	23	Ш. Мұртаза «Тәуекел той», Т. Әбдіков «Қонақтар», Ұ. Есдәулетов «Біз түркілерміз»
		24	Т. Нұрмағамбетов "Анасын сағынған бала", Н. Ақыш "Нағыз әже қайда", М.Қабанбай «Бауыр»
		25	Р. Мұқанова «Мәңгілік бала бейне», А. Алтай "Прописка"
		26	М. Қабанбай "Бауыр", Ж. Сахиев «Айдағы жасырынбақ»
		27	Ш.Құсайынов «Томирис», Ж. Сахиев «Дабыл», А. Сүлейменов «Бесатар»
		28	С. Елубай «Жалған дүние», Т. Әсемқұлов «Бекторының қазынасы»
		29	Қ. Мұхамбетқалиұлы "Тар кезең", Қ. Әбдіқадыров "Қажымұқан"
08	Көркем шығарма үзіндісімен жұмыс	30	Көркем шығарма үзіндісімен жұмыс
		30	Көркем шығарма үзіндісімен жұмыс
		30	Көркем шығарма үзіндісімен жұмыс
		30	Көркем шығарма үзіндісімен жұмыс
		30	Көркем шығарма үзіндісімен жұмыс

Тесттің бір нұсқасындағы тест тапсырмаларының қиындығы

Тест тапсырмаларының қиындығы 3 деңгейде беріледі: базалық деңгейде (А) – 50 %, орташа деңгейде В – 30 %, жоғары деңгейде С– 20 %.

Базалық деңгейдегі тест тапсырмалары қарапайым білім мен дағдыларын пайдалануға, түсушінің ең төменгі дайындық деңгейіне баға беруге, белгілі бір нұсқаулардың көмегімен әрекеттерді орындауға, қарапайым дәлелдер мен ұғымдарды пайдалануға негізделген.

Орташа деңгейдегі тест тапсырмалары негізгі білім мен дағдыларын дұрыс пайдалануға, жаңа жағдайларда қарапайым модельдерді тануға, деректерді талдау мен салыстыруға, жүйелеуге, дәлелдерді қолданып, ақпаратты жалпылау мен қорытынды жасау қабілеттерін бағалауға негізделген.

Жоғары деңгейдегі тест тапсырмалары неғұрлым күрделі білім мен дағдыларын пайдалануды, тапсырмалардың күрделі модельдерін тануды, мәселелерді шешу үшін білім мен дағдыларын біріктіруді, күрделі ақпаратты немесе деректерді талдауды, пайымдауды, тұжырымдарды негіздеуге бағытталған.

Тесттің бір нұсқасындағы тест тапсырмаларының саны

Тест қазақ әдебиеті пәні бойынша 35 тест тапсырмаларынан тұрады. Оның ішінде:

- 20 бір дұрыс жауапты таңдауға арналған тест тапсырмалары;
- 5 бір дұрыс жауапты таңдауға арналған тест тапсырмаларынан тұратын 1 контекст;
- 10 бір немесе бірнеше дұрыс жауапты таңдауға арналған тест тапсырмалары бар.

Тапсырма мазмұнының сипаттамасы

Тест тапсырмалары түсушілердің қазақ әдебиетінен білімін, біліктілігі мен дағдыларын, игерген білімдерін өмірлік жағдайларда пайдалану құзыреттілігін тексеруге бағытталған.

Тестіленуші білуге тиісті

тарихи-әдеби процестің негізгі заңдылықтарын; оқытылатын тақырыптар шеңберінде әдеби-тарихи мағлұматтарды және әдеби теориялық түсініктерді; оқытылатын шығармалардың мәдени-тарихи мәнмәтінін және олардың авторларының өмірлік және шығармашылық жолы туралы негізгі деректерді; көркем-бейнелеуші құралдар мен стилистикалық тәсілдерді білу;

әдебиеттің рухани-адамгершілік және эстетикалық мәнін; әдебиеттің тарихпен, өнермен байланысын; түр мен мазмұн тұтастығында көркем шығарманы; шығарманың тақырыбын, идеясын, мәселелер жиынтығын, шығармада автордың ұстанымын; көркем шығармалардың бейнелеу табиғатын және жасырын мағынасын түсіну;

әртүрлі әдеби шығармалар мен оларды сыни тұрғыдан және көркем түрде түсіну; сюжет, композиция ерекшеліктерін, көркем бейнелеуші құралдар рөлін, басты эпизодтарды, кейіпкерлердің әрекеттері мен қылықтарын, жазушы стилінің ерекшеліктерін; көркем шығармаларда және фольклорда қазақтың және өзге де ұлттардың адамгершілік мұратын білу;

Тест тапсырмаларын орындау уақыты: тест тапсырмасының орындалу уақытының орташа ұзақтығы – 1,5-2 минутты, жалпы тестті орындау уақыты – 65 минутты құрайды. Жалпы тестті орындау уақыты контекстті оқуға жұмсалатын уақытты ескере есептелген.

Тест тапсырмаларының формасы: бір дұрыс жауапты және бір немесе бірнеше дұрыс жауапты таңдауға арналған жабық формадағы тест тапсырмалары.

Жеке тест тапсырмаларының орындалуын бағалау: тест тапсырмаларының жауаптарын бағалау ҚР БҒМ 2017 жылғы 2 мамырдағы №204 бұйрығымен бекітілген ҰБТ Қағидаларының 18-тармағына сәйкес жүзеге асырылады.